

CYFARFOD	Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio
DYDDIAD	15 Ionawr 2026
TEITL	Cynllun Ymateb i'r Adroddiad Cyfiawnder Trwy Ein Dewrder
RHESWM DROS GRAFFU	Sicrwydd o ran gweithrediad y Cynllun Ymateb
AWDUR	Dafydd Gibbard – Prif Weithredwr
AELOD CABINET	Cyng Nia Jeffreys – Arweinydd y Cyngor Cyng Menna Trenholme -Dirprwy Arweinydd ac Aelod Cabinet Plant Cyng Dewi Jones – Aelod Cabinet Addysg

1. Cefndir

- 1.1 Mabwysiadwyd y Cynllun Ymateb i droseddau gan Gabinet Cyngor Gwynedd yn Ionawr 2025, ac mae wedi bod yn gynllun byw sydd wedi esblygu dros amser ers hynny. Cydnabuwyd y byddai angen adolygu y Cynllun yn llwyr yn dilyn cyhoeddi'r adroddiad Adolygiad Ymarfer Plant.
- 1.2 Ar y 4ydd Tachwedd 2025, cyhoeddwyd 'Cyfiawnder Trwy ein Dewrder' ac mae'r Cynllun Ymateb bellach wedi ei ddiwygio yn dilyn hynny. Hwn yw'r newid mwyaf i'r Cynllun ers ei fabwysiadu.
- 1.3 Gofynnir i'r Pwyllgor ystyried priodoldeb y broses o sefydlu y Cynllun Ymateb ar ei newydd wedd cyn ei gyflwyno i'r Cabinet er mwyn ei fabwysiadu yn ffurfiol.
- 1.4 Bydd cyfarfod arbennig o'r Cyngor yn cael ei gynnal yn yr wythnosau nesaf a bydd ymateb y pwyllgor hwn yn cael ei gyfleu i'r cyfarfod hwnnw.

2. Beth yn union sydd angen i'r Pwyllgor ei ystyried?

- 2.1 Fod y Cynllun yn ymateb yn briodol a chyflawn i'r Adroddiad 'Cyfiawnder trwy ein Dewrder'.
- 2.2 Y prif flaenoriaethau ar gyfer gweithredu ar unwaith.
- 2.3 Cynghori ar ymdrin â dibyniaethau (e.e. aros am argymhellion rhanbarthol neu genedlaethol) a lliniaru risgiau posib.

3. Crynodeb o'r Materion Allweddol

4. Cefndir / Cyd-destun

- 4.1 Mabwysiadwyd Cynllun Ymateb gwreiddiol gan y Cabinet ar 21 Ionawr 2025, gyda 4 ffrwd waith allweddol:
 - Ffrwd Waith A – Cefnogi'r dioddefwyr a'r goroeswyr
 - Ffrwd Waith B – Sicrhau bod gennym y trefniadau diogelu gorau posib
 - Ffrwd Waith C – Sefydlu, dysgu a gwella
 - Ffrwd Waith Ch – Cefnogi a sefydlogi Ysgol Friars
- 4.2 Sefydlwyd Bwrdd Ymateb i graffu, herio a chynghori ar gyflawni cynnwys y Cynllun, wedi ei gadeirio yn annibynnol gan yr Athro Sally Holland. Mae Aelodaeth y Bwrdd yn cynnwys nifer o sefydliadau allanol fel sylwedyddion er mwyn herio a monitro cynnydd y Cynllun Ymateb, gan gynnwys Estyn, AGC, Llywodraeth Cymru, Comisiynydd Plant a'r Bwrdd

Diogelu Rhanbarthol. Hefyd, cynrychiolaeth o Ysgol Friars (Pennaeth a Chadeirydd Llywodraethwyr), sector Uwchradd Gwynedd, Swyddogion y Cyngor, ynghyd ag Aelodau Cabinet o'r meysydd perthnasol i osod cyfeiriad gwleidyddol strategol y meysydd gwaith dan eu cyfrifoldeb tra hefyd yn craffu ar waith swyddogion a'u cefnogi.

- 4.3 Cyhoeddwyd yr adroddiad 'Cyfiawnder trwy ein Dewrder' gan Fwrdd Diogelu Gogledd Cymru ar 4 Tachwedd, 2025. Cyn, ac ers hynny, mae gwaith wedi parhau i adolygu'r hyn sydd angen ei ymgorffori yng nghynllun Gwynedd wrth symud ymlaen gan gynnwys mynd i'r afael â'r themâu a'r argymhellion a nodwyd yn yr adroddiad ac alinio â'r rhai a oedd eisoes yn rhan o'r cynllun ymateb (oedd yn cynnwys argymhellion o adroddiadau eraill hefyd).
- 4.4 Mae **Atodiad 1** yn cynnwys copi o'r Cynllun Ymateb diwygiedig sy'n adlewyrchu'r newidiadau hyn. Mae'r rhain wedi'u nodi o dan 7 prif thema i gyd-fynd gyda themâu adroddiad Cyfiawnder Trwy Ein Dewrder:
- Llais y Plentyn a Chefnogi Dioddefwyr
 - Rheoli Honiadau a Phryderon am Oedolion sy'n gweithio gyda Phlant
 - Hyfforddiant a Pholisïau
 - Llywodraethu Ysgolion
 - Arferion Cyfyngol
 - Cynllunio Argyfwng ac Ymateb i Argyfwng
 - Ysgol Friars
- 4.5 Mae fersiwn hawdd i'w ddarllen o'r Cynllun Ymateb ar y gweill ar hyn o bryd. Bydd y fersiwn hon yn cael ei chyflwyno ar yr un pryd â'r Cynllun Ymateb llawn pan fydd yn cael ei gyflwyno i'r Cabinet.
- 4.6 Cyflwynir rhaglen waith manwl i gyfarfodydd y Bwrdd Ymateb a gan fod hwn bellach wedi tyfu mewn maint cyflwynir hefyd adroddiad trosolwg ar gyfer pob un o'r 7 thema unigol, gan gynnwys diweddariad ar yr hyn sydd wedi ei gyflawni ers cyfarfod blaenorol y Bwrdd a nodi beth fydd yn cael ei flaenoriaethu ar gyfer y cyfnod nesaf. Gweler yr adroddiadau cynnydd thema yn **Atodiad 2** er gwybodaeth.
- 4.7 Ynghlwm i'r adroddiadau cynnydd ar gyfer y 7 thema, mae Rhaglen Waith manwl yn cael ei gyflwyno i Aelodau y Bwrdd Ymateb i roi cyfle iddynt herio'r manylder. Mae'r rhaglen waith hwn yn cynnwys argymhellion a chymau gweithredu o'r adroddiad Cyfiawnder trwy ein Dewrder, y Cynllun Ymateb gwreiddiol a chymau ychwanegol eraill sydd wedi eu hadnabod. Rhennir gopi o'r rhaglen waith er gwybodaeth yn **Atodiad 3**.
- 4.8 Gweler yn Atodiad 3 fod y tasgau gwaith lefel uchel wedi eu rhestru (llinellau gwyn) ac mae cyfres o is-dasgau (llinellau melyn) ar gyfer pob tasg gwaith sy'n sicrhau lefel o fanylder sy'n ofynnol ar lefel weithredol. Mae'r lefel hwn o fanylder yn cael ei gyflwyno i'r Bwrdd Ymateb ei graffu yn ogystal â rhoi ystyriaeth i'r adroddiadau thema.
- 4.9 Mae tasgau gwaith sydd wedi'u cwblhau a'u disodli neu gyfuno gydag argymhellion Cyfiawnder Trwy ein Dewrder hefyd wedi'u cynnwys yn y Cynllun Gwaith er mwyn cyflawnder.
- 4.10 Er mwyn sicrhau ac olrhain cynnydd yn effeithiol, mae cyfres o fesurau perfformiad clir yn cael eu cymhwyso ar draws pob un o saith thema'r Cynllun Ymateb. Mae'r mesurau

hyn yn cynnwys dangosyddion meintiol (megis derbyn hyfforddiant, a gwiriadau cydymffurfio) ac asesiadau ansoddol (megis adborth gan fforymau ieuenctid, arolygon rhieni a staff, ac arolwg AGC ac Estyn). Bydd monitro rheolaidd yn erbyn y mesurau hyn yn caniatáu i'r Bwrdd Ymateb adnabod meysydd llwyddiant a'r rhai sydd angen ffocws ychwanegol, gan sicrhau bod gwelliannau yn cael eu cynnal ac yn cyd-fynd â blaenoriaethau diogelu.

- 4.11 Gan fod yr adroddiad Cyfiawnder Trwy ein Dewrder bellach wedi ei gyhoeddi bwriedir rhannu dogfennau'r Bwrdd Ymateb ar y wefan o hyn allan.

4.12 Ymgynghori

- 4.13 Ymgynghorwyd yn eang wrth ddatblygu'r Cynllun Ymateb er mwyn derbyn mewnbwn o sawl cyfeiriad gan gynnwys
- Cadeirydd yr adolygiad ymarfer plant
 - Comisiynydd y Plant
 - Estyn
 - Arolygaeth Gofal Cymru
 - RASASC
 - Llywodraeth Cymru
 - Aelodau Cabinet
 - Swyddogion Cyngor Gwynedd

5. Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015

*A ydych wedi **cynnwys** trigolion / defnyddwyr gwasanaeth? Os ddim, pryd a sut ydych yn bwriadu ymgynghori â nhw?*

- 5.1 Mae ystod eang o asiantaethau yn aelodau neu yn sylwedyddion annibynnol o sefydliadau statudol cenedlaethol ar y Bwrdd Ymateb sydd yn werthfawr o ran derbyn mewnbwn ac arbenigedd sectorau gwahanol.
- 5.2 Mae cynrychiolwyr defnyddwyr gwasanaeth wedi ymgynghori â hwy megis cynrychiolwyr sector ysgolion yng Ngwynedd.
- 5.3 Yn ogystal â hynny, ar gais yr Arweinydd yng nghyfarfod y Cabinet ar 11 Tachwedd 2025, mae Cadeirydd Annibynnol y Bwrdd Ymateb ar hyn o bryd yn ystyried y dull mwyaf priodol o gynnwys llais dioddefwyr yn y gwaith.

*A ydych wedi ystyried **cydweithio**?*

- 5.4 Mae cydweithio yn hanfodol i lwyddiant y Cynllun hwn a drwy law y Bwrdd Ymateb rydym yn cydweithio gyda'r holl asiantaethau sydd yn ran ohono. Mae'r Bwrdd yn cwrdd yn rheolaidd bob yn ail fis ac mae cyswllt cyson rhyngom. Bydd cydweithio gyda'r holl

asiantaethau hyn, yn ogystal ac eraill megis yr Heddlu, y Gwasanaeth Iechyd ac Awdurdodau Lleol eraill yn allweddol i lwyddiant ein Cynllun Ymateb

*Beth sydd wedi ei wneud neu bydd yn cael ei wneud i **atal** problemau rhag codi neu waethygu yn y dyfodol?*

- 5.5 Datblygwyd y Cynllun Ymateb yn y lle cyntaf er mwyn gwneud popeth o fewn ein gallu fel na fydd unrhyw un yn dioddef yn yr un modd eto. Mae'r Cynllun yn cynnwys mesurau rhagweithiol megis monitro parhaus, adolygiadau rheolaidd, hyfforddiant staff, a chydweithio â phartneriaid i nodi risgiau'n gynnar, er mwyn atal problemau rhag codi neu waethygu yn y dyfodol.

*Sut ydych wedi ystyried yr **hirdymor** a beth fydd anghenion pobl mewn blynyddoedd i ddod?*

- 5.6 Yn y Cynllun Ymateb newydd, rydym wedi ystyried yr hirdymor drwy sefydlu rhaglen waith aml-flwyddyn sy'n cryfhau'r saith ffrwd (e.e. llais y plentyn, hyfforddiant a pholisïau, llywodraethu ysgolion, a chynllunio ac ymateb i argyfwng) ac yn sicrhau adolygiad parhaus, fel y bydd anghenion pobl yn y blynyddoedd i ddod – megis cefnogaeth barhaus i ddioddefwyr, gwasanaethau trawma-wybodus, fersiynau 'hawdd i ddeall' i blant, a seilwaith diogelu cadarn sy'n addasu wrth i risgiau newid – yn cael eu diwallu'n gynaliadwy.

*Er mwyn sicrhau **integreiddio**, a ydych wedi ystyried yr effaith bosib ar gyrff cyhoeddus eraill?*

- 5.7 Mae nifer helaeth o argymhellion adroddiad 'Cyfiawnder Trwy Ein Dewrder' yn argymhellion rhanbarthol a chenedlaethol, neu i bob Awdurdod Lleol. Rydym eisoes wedi datgan ein parodrwydd i fod yn gweithredu cyn unrhyw newid ar lefel rhanbarthol neu genedlaethol a'n awydd i fod yn gweithio gyda gyrff eraill megis Llywodraeth Cymru er mwyn peilota ar gynllun neu ganllaw newydd pe dymunir.

6. Effaith ar nodweddion cydraddoldeb, y Gymraeg a'r Dyletswydd Economaidd-Gymdeithasol

- 6.1 Mae Asesiad Effaith Cydraddoldeb wedi'i gwblhau ar ffurf drafft a bydd yn cael ei gyflwyno pan fydd y Cabinet yn ystyried y Cynllun Ymateb.

7. Camau nesaf

- 7.1 Bwriedir cyflwyno y Cynllun Ymateb newydd i'r Cabinet ei gymeradwyo yn ffurfiol ym mis Mawrth.
- 7.2 Bydd y Bwrdd Ymateb yn parhau i gyfarfod hyd nes bod yr holl gamau gweithredu y cynllun ymateb wedi gwreiddio neu yn cael sylw o fewn cyfundrefn herio perfformiad yr Awdurdod a bod aelodau'r Bwrdd yn fodlon bod tystiolaeth mewn perthynas â'r mesurau effaith a restrir yn dangos effeithiolrwydd y camau gweithredu hyn.

Atodiadau:

Atodiad 1 – Cynllun Ymateb: Cyfiawnder trwy ein dewrder

Atodiad 2 – Adroddiadau trosolwg y 7 ffrwd gwaith

Atodiad 3 – Rhaglen waith y Cynllun Ymateb

Atodiad 4 – ‘Cyfiawnder trwy ein Dewrder’ - www.bwrdddiogelugogleddcymru.cymru/adolygiad-ymarfer-plant-gwynedd